

2018

Moniammatilliset simulaatiot opettajien vinkkelistä

Silén-Lipponen, Marja

Akavan sairaanhoitajat ja TAJA ry

article

<info:eu-repo/semantics/publishedVersion>

© Akavan sairaanhoitajat ja TAJA ry

All rights reserved

<https://www.taja.fi/pro-terveys-lehti/>

<https://erepo.uef.fi/handle/123456789/7478>

Downloaded from University of Eastern Finland's eRepository

MARJA SILÉN-LIPPONEN
Yliopettaja, FT
Savonia-ammattikorkeakoulu, terveysala
Marja.Silen-Lipponen@savonia.fi

KIRSIMARJA METSÄVAINIO
Kouluttajalääkäri, LL
Kuopion yliopistollinen sairaala,
kliinisen koulutuksen keskus

TERHI SAARANEN
Yliopistonlehtori, dosentti, Tt
Itä-Suomen yliopisto, hoitotieteen laitos
terhi.saaranen@uef.fi

Moniammatilliset simulaatiot opettajien vinkkelistä

Sosiaali- ja terveydenhuollon työntekijöiltä odotetaan tiivistä yhteistyötä potilaiden yhä monimutkaisempien terveysongelmien ratkaisemiseksi. Moniammatillisen yhteistyön vaatimus kasvaa. Parhaimmillaan se onkin sujuvaa toimintaa, joka tehostaa hoitoa.

Moniammatillinen työskentely on parhaimmillaan sujuvaa, eri alojen asiantuntijuutta vahvistavaa ja hoitoa tehostavaa toimintaa. Jaetun osaamisen avulla kehitetään myös turvallisuuskulttuuria (STM 2017) sekä mahdollistetaan hoidon tuottavuuden ja laadun parantaminen. Terveydenhuollon organisaatioissa yhteistyö ei kuitenkaan suju aina moitteettomasti ja pulmia esimerkiksi kommunikaatiossa raportoidaan toistuvasti.

Perinteisesti opiskelijaryhmät opiskelevat omina ammattiryhminään, mutta nyt tarkoituksena on saada terveysalan koulutusorganisaatioiden opiskelijat jo opiskeluvaiheessa kehittämään moniammatillisia työelämävalmiuksiaan. Itä-Suomen yliopiston terveystieteiden tiedekunta, Savonia-ammattikorkeakoulu ja Savon ammatti- ja aikuisopisto muodostavat moniammatillisen terveysalan oppimisympäristön Kuopion alueelle. Koulutusorganisaatiot tekevät tiivistä yhteistyötä erikoissairaanhoidon (Kuopion yliopistollinen sairaala), Kuopion alueen perusterveydenhuollon yksiköiden ja Pelastusopiston kanssa. Tutkimushankkeen päämääränä on saada moniammatillinen simulaatio-opetusyhteistyö osaksi eri organisaatioiden opetussuunnitelmia ja siten pysyväksi tavaksi terveysalan opetukseen. Hankkeessa kehitettävä malli on hyödynnettävissä laajemminkin valtakun-

Simulaatioin voi treenata moniammatillisuutta. Kuva: Savonia-ammattikorkeakoulu

nalliseen moniammatillisen terveysalan opetuksen kehittämiseen.

Virtuaaliharjoittelulla yhteispelin oppimista

Simulaatio-oppimista on monenlaista, esimerkiksi roolipelejä ja virtuaaliharjoittelua. Full Scale -simulaatiossa opiskelijoille tarjotaan dynaamisesti etenevä hoitotilanne, joka sisältää sopivasti vihjeitä, mutta myös ongelmien selvittämistä ja päätöksentekoa. Full Scale -simulaatiolle laaditaan etukäteen tavoitteet, sisältö ja suunnitelma muun muassa tilojen ja välineiden käytön sekä osallistujien roolien osalta. Te-

KOKEMUSTIETOA

Artikkelissa kuvataan opettajien kokemuksia moniammatillisten simulaatioharjoitusten suunnittelusta ja toteutuksesta. Tutkimuksen tarkoituksena on kehittää moniammatillista simulaatio-opetusta yhteistyössä Itä-Suomen yliopiston, Savonia ammattikorkeakoulun ja Kuopion yliopistollisen sairaalan kliinisen koulutuksen keskuksen kanssa.

hokas ammattiryhmien välinen yhteistyö, kommunikaatio ja tilanteiden johtaminen ovat usein moniammatillisen simulaatio-oppimisen ei-teknisinä tavoitteina.

Varsinainen simulaatio etenee orientaation ja tilannekuvauksen (briefing) sekä harjoituksen toteutuksen (skenaario) kautta oppimiskeskusteluun (debriefing) (esim. Arthur ym. 2013). Orientaatiiossa esitellään simulaatio, jota tukee lyhyt kertaava luento, keskusteluhetki tai video harjoituksen keskeisistä asioista. Skenaarioiden jälkeinen oppimiskeskustelu on simulaation tärkein vaihe, jossa mietitään harjoituksessa oppitunneita ja onnistuneita

ta, mutta myös pulmia tuottaneita asioita. Rakentavasti otetaan esiin myös virheet ja pohditaan tekijöitä, jotka johtivat virheiden syntymiseen. Keskustelu auttaa opiskelijoita ymmärtämään miten tilanteessa parhaiten työskennellään. (Cant & Cooper 2010, O'Regan ym. 2016.)

Tutkimuskohteena laaja opettajajoukko

Tämän tutkimuksen aineisto kerättiin kyselomakkeilla keväällä 2017. Kysely sisälsi monivalintakysymyksiä taustatiedoista, simulaatio-oppimisesta, moniammatillisesta yhteistyöstä ja ammatillisen osaamisen kehittämisestä. Mukana oli myös avoimia kysymyksiä, jotka analysoitiin sisällönanalyysillä.

Moniammatillisissa simulaatioissa oli 23 opettajaa, joille kysely lähetettiin. Kyselyyn vastasi 12 terveysalan Itä-Suomen yliopiston hoitotieteen, lääketieteen ja farmasian, Savonia-ammattikorkeakoulun terveysalan ja Savon ammatti- ja aikuisopiston sosiaali-, terveys- ja liikunta-alan, Pelastusopiston sekä KYSin klinisen koulutuksen keskuksen opettajaa. Kaikilla vastaajilla oli entuudestaan ainakin yksi kokemus moniammatillisesta opetuksesta ja 5 vastaajalla enemmän kuin 5 kertaa. Vastaajista 9 oli käynyt simulaatio-ohjaajakoulutuksen.

Hyvin suunniteltu – puoliksi simuloitu

Moniammatillisten simulaatioiden suunnittelu käynnistyi hyvin ja siihen oli riittävästi aikaa. Onnistuneen suunnittelun elementteinä mainittiin hyvä työnjako, hyvissä ajoin tehdyt aikataulut, riittävän useat suunnittelutapaamiset ja eri ammattiryhmiä kunnioittava ja innostunut yhteistyö.

Moniammatilliset simulaatiot vahvistivat myönteisesti opiskelijoiden yhteistä oppimista. Harjoitukset olivat realistisia ja ne soveltuivat hyvin opiskelijoiden sen hetkisiin opiskelutavoitteisiin. Simulaatioiden yhteiset tavoitteet olivat onnis-

tuneet, mutta ammattiryhmäkohtaisissa tavoitteissa oli parantamisen varaa. Palautekeskusteluun oli varattu riittävästi aikaa ja harjoitustilanteiden lavasteet olivat sopivat.

Vuorovaikutus eri ammattiryhmien kesken oli luontevaa ja ymmärrys yhteisestä työstä ja kommunikaatiosta vahvistui. Joissain tilanteissa saattoi yksi henkilö hallita liikaa keskustelua. Toisaalta myös rohkeus kysyä neuvoa toiselta ammattialan edustajalta kasvoi. Opettajat arvioivat opiskelijoiden olevan harjoitusten jälkeen aikaisempaa valmiimpia moniammatilliseen yhteistyöhön oikeissa potilas-tilanteissa. Myös opettajien oma tietämystä toisten ammattialojen osaamisvaatimuksista ja työskentely simulaatio-ohjaajana vahvistui.

Simulaatioiden suunnittelussa ja toteutuksessa oli myös pulmia. Eniten puutteita oli simulaatioita edeltävän itsenäisen opiskelun toteutuksessa. Osan mielestä opiskelijoiden tietämys harjoitusten asiasisällöistä oli eritasoista eikä eri alojen oppijoilla ollut samoja lähtövalmiuksia simulaatioihin. Osassa organisaatioissa simulaatiot olivat opiskelijoille vapaaehtoisia ja siksi opiskelijoiden rekrytointi tasaisesti kaikkiin harjoituksiin ja motivoituminen toimijoiksi oli vaikeaa. Ohjaajien ja opiskelijoiden aikataulujen yhteensovittamisessa oli ongelmia, koska eri organisaatioissa aiheisältöön liittyvät opintojaksot ja vapaajakset ajoittuivat eri aikoihin. Jos opettajilla ei ollut simulaatioiden aiheisällöistä asiantuntemusta, se lisäsi heidän kokemaansa stressiä.

Opettajat ehdottivat, että moniammatillisia simulaatioita tulisi lisätä kaikkien terveysalan opiskelijoiden ja ammattilaisten perus- ja täydennyskoulutukseen. Haasteelliseksi todettiin järjestään niin monta toistoa simulaatioista, että kaikki isojen ryhmien opiskelijat saadaan mukaan. Tällaisiin tilanteisiin ehdotettiin kehitettävän muita simulaatioita.

Tiedot käytetyistä lähteistä saa kirjoittajilta.

SUOSITUS:

MONIAMMATILLISUUTTA HARJOITELTAVA JO OPINNOISSA

Moniammatillisuuden harjoittelu terveysalalla on tärkeää jo opintojen aikana, koska koulutuksessa opitaan hyvät käytännöt terveysalan yhteistyölle. Moniammatillisia simulaatioita on tarpeen järjestää jatkossa lisää yhdistämään eri ammattialojen toimintaa.

Moniammatillisten simulaatioiden suunnittelu ja toteuttaminen vie runsaasti aikaa. Jotta varmistetaan simulaatioiden sujuva eteneminen, on tärkeää organisoida ne oppimistavoitteiden mukaisesti osaksi opetussuunnitelmia.

Tavoitteet ovat simulaatio-oppimisen lähtökohtana. Moniammatillisissa simulaatioissa voi olla sekä yhteisiä että ammattikohtaisia tavoitteita, joiden tulisi olla toteuttamiskelpoisia samassa oppimistilanteessa ja sopivan vaativia oppijoiden osaamistaso huomioiden.

Eri alojen oppijoilla tulee olla samat lähtövalmiudet simulaatioon ja siten niitä tulee edeltää opetus tai itsenäinen valmistautuminen, joka motivoi opiskelijoita osallistumaan. Parhaimmillaan simulaatiot stimuloivat myönteisesti tiimityötä ja kehittävät oppimisen reflektiiviseen tarkasteluun.